

I. М. Мулярчук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук,

доцент В. В. Жуковська

**Семантична класифікація дієслів, що вживаються у конструкції
'get-passive' (на матеріалі Британського національного корпусу)**

Вивчення місця пасивної форми з 'get' у системі граматичних форм пасивного стану англійського дієслова займає важливе місце у сучасних лінгвістичних студіях. Ця граматична форма привертала увагу лінгвістів: Г. А. Вейхмана (2002), А. Доунінга (1996), І. П. Іванової (1981), Б. О. Ільїша (1971), Р. Картера (1999), Дж. Пакіка (2009), Б. І. Роговської (1967), Д. Томпсона (2012) та інших. На сьогодні достатньо повно висвітлено структурно-морфологічні та функціональні характеристики цих конструкцій. Незважаючи на наявність наукових розвідок, присвячених різним аспектам пасивної форми з 'get', все ще залишається низка питань, що потребують подальшого вивчення. Зокрема, невирішеним залишається питання щодо семантичної класифікації дієслівного компонента у пасивних конструкціях із 'get'.

Мета наукової розвідки полягає в аналізі семантичних особливостей дієслів, що використовуються у 'get-passive' конструкції в англійській мові.

У сучасній граматиці пасивна форма розглядається як сильний член опозиції, маркований за допомогою допоміжного дієслова 'to be' (чи дієслів 'to get', 'to become') і Participle II [8: 113]. Традиційною вважається конструкція 'be'+Participle II', однак вона не є єдиною для вираження пасивного стану [6: 215; 8: 114]. Однією із периферійних пасивних конструкцій є 'get-passive', що набула особливо широкого вжитку за останні десятиліття (детальніше про особливості вживання зазначеної конструкції у текстах різних жанрів див: [2: 288-294]). Існує декілька точок зору щодо

місця цієї конструкції у парадигмі пасивного стану англійського дієслова. Так, П. Колінс зауважує, що ‘get-passive’ є «невизначеною структурою (‘fuzzy set’)» [8: 112], а Р. Картер та М. МакКарсі характеризують ‘get-passive’ як явище, що важко вписати у будь-яку структурну конфігурацію [4: 50]. З огляду на це, зауважимо, що ‘get-passive’ не є абсолютним еквівалентом традиційного ‘be-passive’, оскільки головним чином, на його функціонування у реченні впливає лексична забарвленість смислового дієслова [5: 119; 9: 95].

З метою розробки семантичної класифікації дієслів, що вживаються у конструкції ‘get-passive’, нами було здійснено аналіз 5121 слововживання зазначеної конструкції, відібраних із Британського національного корпусу [10]. Під час роботи було проаналізовано семантичну наповненість дієслівного компонента зазначеної пасивної конструкції, який виражається дієприкметником минулого часу – неособовою формою англійського дієслова, що має властивості дієслова та прикметника. Наприклад: *I got thrown across the room and everything went white. It was painful and very terrifying* [BNC: CH1]. Необхідно зазначити, що не всі дієслова можуть вживатися у пасивній конструкції з ‘get’. Так, скажімо, неперехідні дієслова, які не приймають додатка та виражають дію, що характеризує підмет і не спрямовані на певний об’єкт не вживаються у пасивному стані. До таких дієслів належать ‘live’, ‘sleep’, ‘believe’, ‘fear’, ‘see’, ‘leave’, ‘arrive’ тощо.

З досліджуваної вибірки нами було обрано 29 найчастотніших дієслів, що зафіксовані у досліджуваній конструкції: ‘do’, ‘stick’, ‘carry’, ‘rid’, ‘catch’, ‘marry’, ‘change’, ‘mix’, ‘start’, ‘pay’ та інші і здійснено їх семантичний аналіз. Розроблена нами семантична класифікація дієслівного компонента досліджуваної пасивної конструкції включає п’ять тематичних груп: 1) дієслова на позначення фізичної дії на предмет; 2) дієслова на позначення початку і завершення дії; 3) дієслова на позначення зміни чи збереження стану; 4) дієслова миттєвої дії та 5) дієслова вербальної комунікації.

Отож, результати здійсненого аналізу свідчать, що на першому місці за кількістю слововживань є тематична група *дієслів миттєвої дії*, до якої віднесли такі дієслова: *'pay', 'hit', 'rid', 'kill', 'throw'* та *'push'*, наприклад: *And they've all got the same moves when they get hit as well, all the same ... Er ... What you holding that over my trousers for?* [BNC:KP4]. Загальна частота групи налічує 2596 слововживань, що становить 51% слововживань від загальної кількості відібраних прикладів для дослідження. Кількісні показники вживання дієслів миттєвої дії у 'get-passive' конструкціях представлені на Рис. 1.:

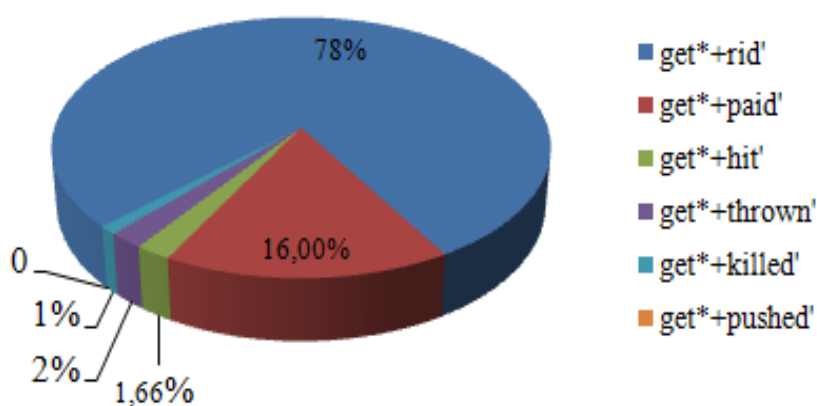

Рис.1. Частота вживання дієслів миттєвої дії

Ймовірно, така поширеність дієслів миттєвої дії спричинена власне природою 'get-passive', а саме передачею результативності, відповідальності, швидкості виконання дії.

Наступною за поширеністю є тематична група дієслів на позначення *зміни/ збереження стану*, а саме: *'change', 'dress', 'marry', 'move', 'stress, 'divorce'* та *'pass'*. Загальна кількість слововживань дієслів групи становить **1436** одиниць (28%) (див. Рис.2):

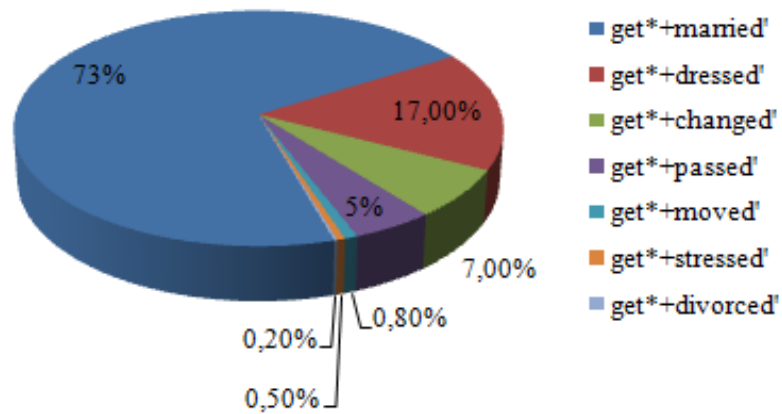

Рис.2. Частота вживання дієслів на позначення зміни/ збереження стану

Наприклад, *Tessa and Adam's character Frank finally **get married** in the next series, in a magnificent old Russian church in St Petersburg* [BNC:CH5]. У світлі вищесказаного можемо зробити висновок, що 'get-passive' яскравіше показує зміну стану чи дії, у порівнянні із 'be-passive', оскільки виражає власне процес переходу з одного стану в інший, передає динамічність подій.

Третьою за кількістю слововживань є тематична група дієслів на *позначення фізичної дії на предмет*, до якої належать такі дієслова, як 'break', 'catch', 'do', 'take', 'make', 'work' та 'lay'. Аналізована група налічує **646** слововживань, що становить 13 % від загальної кількості досліджуваних прикладів конструкції 'get-passive' (див. Рис.3):

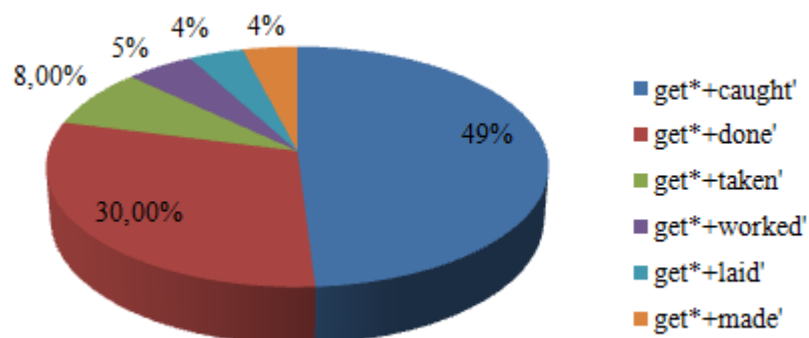

Рис.3. Частота вживання словоформ дієслів на позначення фізичної дії на предмет

Наприклад: *I nearly **got caught** like that, when I was seventeen* [BNC:H9D].

Ми вважаємо, що однією із причин такої поширеної сполучуваності ‘get’ з дієсловами фізичної дії на предмет є концентрування уваги мовця власне на предметі, над яким виконується дія. Крім того, ‘get-passive’ конструкція часто виражає особисту задіяність мовця в дії, відображає його особисте ставлення до явища, найчастіше несхвальну поведінку.

Четверте місце посідає тематична група дієслів на позначення *початку/завершення дії*. До цієї групи дієслів ми віднесли дієслова ‘start’, ‘finish’ та ‘stop’, що разом нараховує **309** слововживань у корпусі і становить 5% від усієї кількості аналізованих слововживань. Кількісне представлення вживання дієслів у ‘get-passive’ конструкціях на позначення початку і завершення дії подане на Рис.4.

За результатами нашої розвідки, ‘get-passive’ частіше вживається із дієсловами початку дії, особливо раптового та незапланованого початку, ніж із дієсловами завершення, серед яких: ‘stop’ та ‘finish’. Проілюструємо вищесказане прикладом з корпусу: *You know that period between all the workers **getting started** and the women coming out to do their marketing [BNC:FAP].*

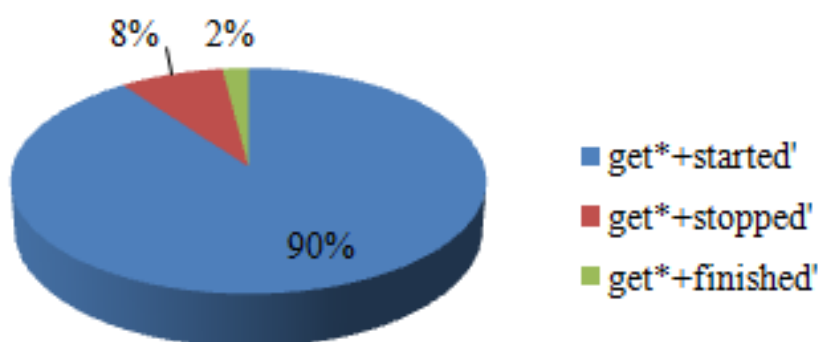

Рис.4. Частота вживання дієслів на позначення початку/завершення дії

Остання тематична група представлена дієсловами *вербальної комунікації*, а саме: ‘ask’, ‘tell’, ‘publish’, ‘report’, ‘mention’ та ‘interview’. Їх сумарна частота становить **134** слововживань (3%) (див. Рис.5).

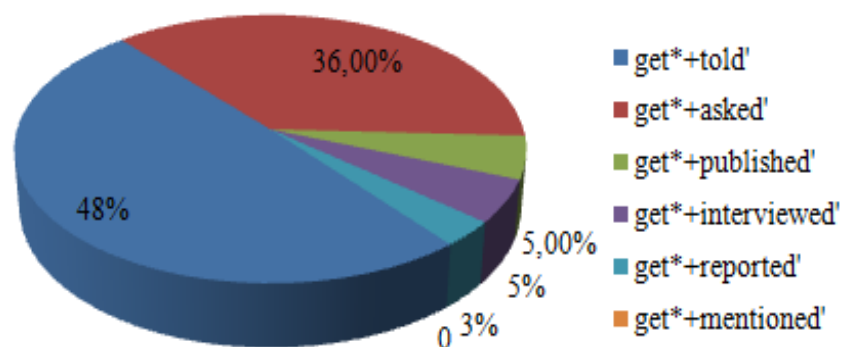

Рис.5. Частота вживання дієслів комунікації

Наприклад: *They also **get asked** if they bite or kick. They don't* [BNC: K27].
*Second, we will need to understand that the most powerful stories **get told**, not in books and newspapers, but in the everyday world of work* [BNC: FAH].

Таким чином, результати здійсненого дослідження свідчать, що виокремлені п'ять тематичних груп дієслів, що вживаються в 'get-passive' конструкції різняться за кількістю дієслів у групі та частотою їх слововживання (див. Табл.1):

Таблиця 1

Поширеність тематичних груп дієслів у 'get-passive' конструкції за кількістю зареєстрованих у корпусі слововживань

Тематична група дієслів	Кількість дієслів у групі	Кількість зареєстрованих слововживань у корпусі
Дієслова миттєвої дії	6	2596
Дієслова на позначення зміни/збереження стану	7	1436
Дієслова на позначення фізичної дії на предмет	7	646
Дієслова на позначення початку/завершення дії	3	309
Дієслова вербальної	6	134

Отже, семантичний аналіз дієслівного компонента ‘get-passive’ конструкції на основі корпусних даних свідчить, що досліджувана конструкція має обмежену сполучуваність із дієсловами певної семантики. Найуживанішою виявилася тематична група дієслів миттєвої дії, а найменшу кількість слововживань було зареєстровано у групі дієслів вербальної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева І.О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: Підручник / І.О. Алексеева. – Вінниця, «Нова книга», 2007. – 320 с.
2. Мулярчук І. М. Жанрова специфіка вживання ‘get-passive’ на матеріалі British National Corpus // Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих науковців (27 березня 2015 р.) / за заг. ред. В. В. Жуковської, О. А. Черниш – Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 512 с.
3. Butler. J. Get-passives, Raising, and Control / J. Butler, C. A. Cameron, G. Tsoulas. – Oxford: Oxford University Press, 2006.
4. Carter. R. The English get-passive in spoken discourse: description and implications for an interpersonal grammar. English Language and Linguistics / R. Carter, M. McCarthy. – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 58 p.
5. Downing A. The semantics of get-passives. Functional descriptions: theory in practice, ed. by Ruqaiya Hasan, Carmel Cloran, and David Butt / A. Downing. – Amsterdam: John Benjamins, 1996 – 220 p.
6. Puckica J. Passive Constructions in Present-Day English / J. Puckica. – Language. – 2009. – 250 p.
7. Reed L. Get-Passives / L. Reed. – The Linguistic Review. – 2011. – 84 p.
8. Rühlemann Ch. Lexical grammar: The get-passive as a case in point / Ch. Rühlemann. – Munich: ICAME Journal 31: 111-127, 2007.

9. Sasaki K. The Semantics of Get-Passives / K. Sasaki. – Journal of the Faculty of International Studies, Utsunomiya. – 1999. – 127 p.

10. British National Corpus (1980-1993) – Режим доступа:
<http://corpus.byu.edu/bnc>